

Els Orígens de la Ciència Moderna**2014/2015**

Codi: 42284

Crèdits: 15

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313223 Història de la Ciència: Ciència, Història i Societat	OT	0	2

Professor de contacte

Nom: Josep Casulleras

Correu electrònic: unassigned

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

José Romo Feito

Miquel Forcada

Prerequisits

Els prerequisits generals del màster

Objectius

L'objectiu general és la identificació dels elements multiculturals que caracteritzen la ciència premoderna, així com els que singularitzen les noves orientacions científiques que emergeixen en els segles XVI i XVII. Des del reconeixement dels elements essencials que configuren la història de l'astronomia, de l'astrologia matemàtica i de les ciències mèdiques i naturals en època medieval, fins els aspectes fonamentals de les relacions entre ciència, filosofia natural i religió en la Revolució Científica.

Competències

- Aplicar els mètodes i les tècniques d'anàlisi pròpies de la disciplina en la construcció de narratives històriques diverses.
- Demostrar un coneixement avançat i rigorós de l'evolució de la ciència al llarg de la història.
- Demostrar una cultura històrica sòlida per ubicar amb precisió els grans esdeveniments del passat: autors, teories, experiments, pràctiques, etc. i les etapes d'estabilitat i de transformació.
- Desenvolupar una narrativa històrica original i interdisciplinària, que integri la cultura humanística i la científica.
- Interpretar, comentar i editar textos científics del passat de la ciència i ubicar-los de manera rigorosa en el seu context històric.
- Recollir i valorar de manera crítica informació per a la resolució de problemes, d'acord amb els mètodes i les tècniques d'anàlisi pròpies de la disciplina.
- Reconèixer, avaluar i catalogar el patrimoni científicotècnic (aquesta competència l'adquiriran els estudiants que cursin l'especialitat Comunicació, Patrimoni i Història de la Ciència).
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca
- Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions amb propostes innovadores.

- Treballar en equip, amb capacitat de lideratge i iniciativa, de manera interdisciplinària.
- Utilitzar adequadament les tecnologies de la informació i la comunicació en la investigació, i també aplicar-les a l'activitat professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar un coneixement crític de les fonts secundàries i destratègies de documentació.
2. Comprendre i contextualitzar la literatura secundària sobre la temàtica del mòdul.
3. Contextualitzar i explotar científicament les diverses fonts primàries.
4. Descriure què sabien, com pensaven i actuaven els metges i naturalistes medievals i conèixer les institucions en què es desenvolupava la seva activitat.
5. Elaborar síntesis crítiques i elaborades de temàtiques complexes sobre la temàtica del mòdul.
6. Elaborar una narrativa d'exposició i comunicació.
7. Explicar el paper institucional i científic dels observatoris islàmics medievals, així com els noms i les aportacions dels astrònoms àrabs més rellevants.
8. Explicar els aspectes fonamentals de les relacions entre ciència, filosofia i religió al segle XVII.
9. Explicar l'origen i l'evolució (conceptual, tecnològica i artística) dels instruments astronòmics d'època medieval.
10. Exposar les pròpies idees oralment i per escrit.
11. Identificar i distingir aspectes fonamentals de la problemàtica de la filosofia natural del segle XVII, com ara matèria i activitat, filosofia mecànica i ciència mecanicista, filosofia mecànica i filosofia experimental, i la relació de Déu amb l'univers mecànic.
12. Identificar i distingir els diferents contextos pertinents i les seves relacions en el procés de Galileu.
13. Identificar i distingir els elements multiculturals propis de la ciència premoderna.
14. Identificar i distingir els elements principals dels dos grans moments del procés de Galileu (1610-1616 i 1623-1633).
15. Inscriure els instruments astronòmics medievals en el seu període històric i en el seu entorn polític, social, cultural i tecnològic.
16. Organitzar i gestionar informació relativa als orígens de la ciència moderna.
17. Recollir i valorar de manera crítica informació per a la resolució de problemes, d'acord amb els mètodes i les tècniques d'anàlisi pròpies de la disciplina.
18. Reconèixer el paper de l'astrologia i la religió islàmica en el desenvolupament de l'astronomia àrab.
19. Reconèixer els elements essencials de la història de la ciència medieval, en particular de l'astronomia i les ciències mèdiques i naturals.
20. Reconèixer la morfologia tipològica que identifica els diferents instruments astronòmics àrabs, així com les seves connexions amb instruments europeus d'èpoques posteriors.
21. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
22. Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions amb propostes innovadores.
23. Treballar en equip, amb capacitat de lideratge i iniciativa, de manera interdisciplinària.
24. Utilitzar adequadament les tecnologies de la informació i la comunicació en la investigació, i també aplicar-les a l'activitat professional.
25. Valorar els processos de transmissió i transformació de la medicina i les ciències naturals en la civilització araboislàmica i la seva aportació al desenvolupament científic europeu.

Continguts

Localització: Facultat de Filologia UB (aula a determinar)

DI, 9.02.15

Presentació del mòdul

A càrrec dels docents del mòdul

Bloc 1 Ciència Àrab i Ciència Medieval: dimarts i divendres, de 15h a 18h

Localització: Facultat de Filologia UB (aula a determinar i horaris a confirmar)

Data	Sessió	Ciències mèdiques i naturals	
DI, 16.02	1	L'aculturació del llegat científic clàssic: nocions generals	MF (UB)
DI, 23.02	2	L'aculturació del llegat científic clàssic en les ciències mèdiques i naturals	MF (UB)
DI, 2.03	3	L'elaboració dels grans manuals mèdics	MF (UB)
DI, 9.03	4	El cas d'al-Andalus: els inicis de la tradició científica (ss. IX-X)	MF (UB)
DI, 16.03	5	Al-Andalus: ciències mèdiques i naturals al s.XI	MF (UB)
DI, 23.03	6	Al -Andalus: ciències mèdiques i naturals als ss.XII i següents	MF (UB)
DI, 20.04	7	Influència de la medicina islàmica i les ciències naturals a Europa	MF (UB)
DI, 13.04	8	Panorama de continuació: la medicina i les ciències naturals en el món islàmic fins l'època moderna	MF (UB)
Astronomia i astrologia matemàtica			
Dv, 13.02	1	Astronomia, astrologia i islam	JC (UB)
Dv, 20.02	2	Astrònoms i instruments	JC (UB)
Dv, 27.02	3	L'astronomia i la matemàtica aplicades a l'astrologia. Les tres pràctiques fonamentals: aspectes, cases i progressions	JC (UB)
Dv, 06.03	4	Plantejaments geomètrics i mètodes de resolució de l'astrologia medieval. Les eines de l'astròleg: astrolabis, taules i algoritmes	JC (UB)
Dv, 13.03	5	Prácticas del astrólogo medieval	MDF (UB)

Els Orígens de la Ciència Moderna 2014 - 2015

Dv, 20.03	6	Pràcticas del astrólogo medieval: tablas	MDF (UB)
Dv, 27.03	7	Pràcticas del astrólogo medieval: cálculo	MDF (UB)
Dv, 17.04	8	Pràcticas del astrólogo medieval: ciclos	MDF (UB)

Bloc 2 Aspectes de la Revolució Científica

Localització: Facultat de Filosofia UB, Aula 401 (horaris a confirmar)

Data / hora	Sessió	Temari	Docent
Dj, 30.04 / 12h-14h	1	La revolució astronòmica: De Copèrnic a Galileu (I)	JR (UB)
Dj, 7.05 / 12h-14h	2	La revolució astronòmica: De Copèrnic a Galileu (II)	JR (UB)
Dv, 8.05 / 11h-14h	3	La nova ciència del moviment	JR (UB)
Dj, 14.05 / 12h-14h	4	La filosofia mecànica (I)	JR (UB)
Dv, 15.05 / 11h-14h	5	La filosofia mecànica (II)	JR (UB)
Dj, 21.05 / 12h-14h	6	La filosofia mecànica (III)	JR (UB)
Dv, 22.05 / 11h-14h	7	La síntesi newtoniana (I)	JR (UB)
Dj, 28.05 / 12h-14h	8	La síntesi newtoniana (II)	JR (UB)
Dv, 29.05 / 11h-14h	9	La síntesi newtoniana (III)	JR (UB)
Dj, 4.06 / 12h-14h	10	La Revolució Científica en la historiografia	JR (UB)

Metodologia

Combinació de classes teòriques i exercicis pràctics, a l'aula i com a treball autònom

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes	90	3,6	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25
Tipus: Autònomes			
Lectures i treballs	275	11	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25

Avaluació

El mòdul s'avaluarà a partir de l'assistència continuada i la participació activa en la discussió a l'aula de les lectures proposades (40%) i la presentació de dos assajos de síntesi, un relacionat amb el Bloc 1 (30%) i l'altre amb el Bloc 2 (30%).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació activa en les sessions	40 %	4	0,16	6, 17, 21, 23, 24
Treball de síntesi 1	30 %	3	0,12	6, 17, 21, 22, 24
Treball de síntesi 2	30 %	3	0,12	6, 17, 21, 22, 24

Bibliografia

Bibliografia Bloc 1

ALVAREZ DE MORALES, C. & MOLINA, E. (eds.): La medicina en al-Andalus, Fundación El Legado Andalusi, Granada, 1999.

BOLENS, L. : Agronomes andalous du Moyen-Age, Droz, Ginebra-París, 1981.

CASULLERAS, J. La astrología de los matemáticos, Barcelona, 2010.

CASULLERAS, J. & HOGENDIJK, H, «Progressions, rays and houses in medieval Islamic astrology: A mathematical classification», Suhayl 11 (Barcelona, 2012), pp. 33-102.

GARCÍA SÁNCHEZ, E. & ALVAREZ DE MORALES, C. (eds.): Ciencias de la Naturaleza en al-Andalus. Textos y Estudios (1990 i ss., diversos vols.).

GLICK, Th. et al. (eds.): Medieval Science Technology and Medecine. An Encyclopedia, Routledge, Nova York et al., 2005.

GUTAS, D. Greek Thought, Arabic Culture, London-New York, 1998

GUNTHER, R. The Astrolabes of the World. Oxford, 1932.

KENNEDY, E.S. Studies in the Islamic Exact Sciences. Beirut, 1983.

KING, D. (1987). Islamic Astronomical Instruments. London: Variorum Reprints, 1987.

- LIROLA, J. & PUERTA VÍLCHEZ, J.M. (eds.): Biblioteca de al-Andalus, Fundación Ibn Tufayl, Almería (2004 i ss., diversos vols).
- MICHEL, H. *Traité de l'astrolabe*. Paris, 1947.
- NORTH, J. *Horoscopes and History*, London, 1986.
- POULLE, E. *Les instruments astronomiques du Moyen Age*. Paris, 1983.
- PORMANN, P.E. & SAVAGE-SMITH, E. *Medieval Islamic Medicine*, Edinburgh U.P., 2007.
- RASHED, R. (ed.): *Encyclopedia of the History of Arabic Science*, 3 vols. London & New York, 1996.
- SALIBA, G. *Islamic Science and the Making of the European Renaissance*, MIT Press, Cambridge, Mass., and London, 2007.
- SAMSO, J.: *Las Ciencias de los Antiguos en al-Andalus*, Madrid, 1992.
- SAYILI, A. *The Observatory in Islam*. Ankara, 1988, 2a.ed.
- ULLMANN, M.: *Die Medizin im Islam*, E.J. Brill, Leiden et al., 1970; *Die Natur un Geheimwissenschaften im Islam*, Leiden et al., Brill, 1972.
- VERNET, J.: *La cultura hispanoárabe en Oriente y Occidente*, Barcelona, 1978 (Reedició amb el títol *Lo que la cultura europea debe a los árabes de España*, Barcelona, 1999).
- CATÀLEGS: *Instrumentos astronómicos en la España medieval (1985) i El legado científico andalusí (1992)*.
- Bibliografía Bloc 2
- Beltrán, A., *Revolución científica, Renacimiento e historia de la ciencia*. Madrid: Siglo XXI, 1995.
- Biagioli, M., *Galileo Courtier. The Practice of Science in the Culture of Absolutism*. Chicago: The University of Chicago Press, 1993.
- Clavelin, M., *La philosophie naturelle de Galilée*. París: Albin Michel, 1996.
- Cohen, H. F., *The Scientific Revolution. A Historiographical Inquiry*. Chicago: The University of Chicago Press, 1994.
- Cohen, I. B., *La revolución newtoniana y la transformación de las ideas científicas*. Madrid: Alianza Editorial, 1983.
- Dear, P., *La revolución de las ciencias. El conocimiento europeo y sus expectativas, 1500-1700*. Madrid: Marcial Pons, 2007.
- Hall, A. R., *La Revolución Científica. 1500-1750*. Barcelona: Crítica, 1985.
- Henry, J., *The Scientific Revolution and the Origins of Modern Science*. Londres: Macmillan, 2008.
- Hetherington, N. S. (ed.), *Cosmology. Historical, Literary, Philosophical, Religious, and Scientific Perspectives*. Nueva York y Londres: Garland, 1993.
- Kuhn, T. S., *La revolución copernicana*. Barcelona: Ariel, 1978.
- Sellés, M., y Solís, C., *La Revolución científica*. Madrid: Síntesis, 1991.
- Shapin, S., *La Revolución Científica. Una interpretación alternativa*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Shapin, S., y Schaffer, S., *Leviathan and the Air-Pump. Hobbes, Boyle and the Experimental Life*. Princeton: Princeton University Press, 1985.

Shea, W., La magia de los números y el movimiento. La carrera científica de Descartes. Madrid: Alianza Editorial, 1993.

Westfall, R. S., Never at Rest. A Biography of Isaac Newton. Cambridge: Cambridge University Press, 1980.

Westfall, R. S., La construcción de la ciencia moderna. Mecanismo y mecánica. Barcelona: Labor, 1980.